Оперативен план за изпълнение на втория етап на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 - 2030 г.

Мерки	Период на изпълнение	Индикативна инвестиция		Отговорна институция
		Необходимо финансиране (*лв.*)	Източник	
Политика за развитие на човешките ресурси				
Специфична цел 1: **Осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, основано на високо ниво на научните изследвания**				
Дейност 1.1. Ефективност на системата на научните изследвания				
1.1.1. Изработване на механизъм за устойчиво финансиране на публичните научни организации и държавните висши училища.	2025	В рамките на утвърдения бюджет	ДБ	МОН, ВУ, НО
1.1.2. Осигуряване на субсидията за научноизследователска и художественотворческа дейност на висшите училища в зависимост от постигнатите научни или художественотворчески резултати.	постоянен	В рамките на утвърдения бюджет	ДБ	МОН
Дейност 1.2. **Периодично атестиране на научните организации и висшите училища, съобразено със спецификата на отделните науки, както и периодично атестиране на учените**				
1.2.1. Прилагане на система за периодична оценка на научните организации и висши училища, финансирани от държавния бюджет. Системата ще се основава на международно приети наукометрични показатели (реферирани научни трудове, цитирания, патенти, проекти и др.).	постоянен	В рамките на утвърдения бюджет	ДБ	МОН НАЦИД, ВУ, НО

Мерки	Период на изпълнение	Индикативна инвестиция		Отговорна институция
		Необходимо финансиране (*лв.*)	Източник	
1.2.2. Интегриране на информацията от атестацията на учените и резултатите от нея с информацията за съответния учен в Регистъра на академичния състав.	2025	-	-	МОН, НАЦИД
1.2.3. Въвеждане и прилагане от висшите училища и научните организации на институционални стратегии за научно развитие, вкл. на ниво факултети и институти, за повишаване качеството на научните изследвания и на научния потенциал и трансфер на резултати и знание, както и планове за изпълнението им.	постоянен	-	-	ВУ, НО
1.2.4. Провеждане на независим преглед на системата на научните организации и ВУ и изготвяне на пътна карта за реформи съобразно международната практика и натрупан опит в органите на Европейската комисия.	2025	В рамките на утвърдения бюджет	ДБ	МОН
Дейност 1.3. **Повишаване квалификацията на учените в научните организации и висшите училища**				
1.3.1. Предоставяне на възможности за сформиране на нови научни екипи, работещи по водещи научни тематики във ВУ и НО.	2024-2025	В рамките на утвърдения бюджет	ДБ	ФНИ
1.3.2. Насърчаване на академичния обмен между България и Конфедерация Швейцария**.**	2024-2025	В рамките на утвърдения бюджет	ДБ, Българо-Швейцарска програма	МОН, НО и ВУ Център за академични изследвания към СУ
1.3.3. Швейцарско - българска програма за научни изследвания в рамките на втория принос на Конфедерация Швейцария към разширения ЕС компоненти.	2024-2025	В рамките на утвърдения бюджет	ДБ, Българо-Швейцарска програма	МОН, НО и ВУ

ПРОЕКТ

Мерки	Период на изпълнение	Индикативна инвестиция		Отговорна институция
		Необходимо финансиране (*лв.*)	Източник	
1.3.4. Разработване и изпълнение на национална програма за подкрепа на докторанти и постдокторанти за специализации в чуждестранни високотехнологични организации, научни комплекси и инфраструктури.	2025	В рамките на утвърдения бюджет	ДБ	МОН, ФНИ
1.3.5. Разработване и изпълнение на национална програма за подпомагане участието на български учени в международни научни форуми.	2025	В рамките на утвърдения бюджет	ДБ	МОН
Специфична цел 2: **Повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учените и специалистите, заети с научноизследователска дейност, посредством осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и на добри условия на труд**				
Дейност 2.2. **Подобряване условията на труд на учените и специалистите**				
2.2.1. Създаване на привлекателни условия за качествени научни изследвания чрез изпълнение на програми и проекти за инвестиции в материалната академична среда и средства за капиталови разходи, реновиране на учебни зали и лаборатории.	2024 - 2025	В рамките на утвърдените бюджети	ЕФРР, НПВУ	МРРБ, НО, и ВУ
Дейност 2.3. **Повишаване на обществения престиж на учения и на научноизследователската дейност**				
2.3.1. Популяризиране на значими научни постижения на интернет страниците на МОН, ФНИ, НО и висшите училища и посредством социалните мрежи.	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН, ФНИ НО и ВУ
2.3.2. Насърчаване въвеждането в програмите на държавните медии на рубрики за достиженията на науката.	2024-2025	-	-	МОН
Специфична цел 3. **Повишаване на броя на учените до характерни за ЕС нива и балансираното им разпределение по възраст, пол, научни области и по региони**				
Дейност 3.1. **Значително разширяване на докторантурата като първа стъпка в научната кариера**				

ПРОЕКТ

Мерки	Период на изпълнение	Индикативна инвестиция		Отговорна институция
		Необходимо финансиране (*лв.*)	Източник	
3.1.1. Осигуряване на финансиране за провеждане на научните изследвания и тяхното представяне на научни форуми по време на докторантурата.	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	ВУ НО
Дейност 3.2. **Привличане на повече млади хора към докторантура и постдокторантура**				
3.2.1. Изпълнение на програми за финансиране на докторантури и постдокторантури чрез проекти на кандидатите или на приемащите организации, включително и чрез използване на възможностите на европейски и международни програми.	2024 - 2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ, ЕСФ	МОН
3.2.2. Гарантиране на съществуващите и осигуряване на допълнителни социални облекчения за докторанти и постдокторанти, в т.ч. и облекчения при приемане на децата на докторантие и постдокторантите в детски ясли и детски градини.	Прилагане: Постоянно	-	-	МОН, общини
3.2.3. Осигуряване на специализирани курсове за докторанти и постдокторанти, които ще бъдат полезни при продължаване на кариерата им в научна организация, университет, индустрия, администрация и др.	Прилагане: Постоянно	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	НО ВУ
3.2.4. Осигуряване на специализирани курсове по български език за чуждестранни докторанти и постдокторанти.	Прилагане: Постоянно	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	НО ВУ
Дейност 3.3. **Привличане на млади доктори за научна работа в страната**				
3.3.1. Поддържане и разширяване на конкурси за проекти на млади учени в научните организации и висшите училища, организирани от ФНИ.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	ФНИ НО ВУ

ПРОЕКТ

Мерки	Период на изпълнение	Индикативна инвестиция		Отговорна институция
		Необходимо финансиране (*лв.*)	Източник	
Дейност 3.4. **Осъществяване на съвместни научни изследвания с български учени в чужбина и привличане на водещи учени от чужбина**				
3.4.1. Разработване от МОН и изпълнение на програма за работа с българската научна диаспора в чужбина с осигурено финансиране, в т.ч. представяне на постиженията им в средните и висшите училища.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН НО ВУ

Индикатор	2022	2023	2024	2025
Брой публикации на български автори, видими в световните бази данни WoS	6 390	6 581	6 778	6947
Персонал зает в НИРД в еквивалент на пълна заетост като % от работната сила	0,79	0,82	0,85	0,90
Общ брой изследователи в еквивалент на пълна заетост	27 090	27 500	28 000	28 400
Брой защитили през годината докторанти	1000	1100	1200	1300
Брой преминали през независима външна оценка научни организации и висши училища	-	-	-	15

Политика за развитие на научната инфраструктура
Специфична цел 4. **Развитие, поддържане и ефективно използване на модерна научна инфраструктура, балансирана по тематични области и региони, и осигуряване на необходим достъп до европейска и международна научна инфраструктура**
Дейност 4.1. **Създаване и развитие на Центрове за върхови постижения, Центрове за компетентност, Регионални научни центрове**

ПРОЕКТ

4.1.1. Устойчиво развитие на новосъздадените по ОП НОИР Центрове за върхови постижения и Центрове за компетентност.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ЕФРР ДБ	ИА ПО МИР МОН
4.1.2. Процедура за научноизследователски инфраструктурни проекти в тематичните области на ИСИС и целите за устойчиво развитие на ООН.	2025	В рамките на утвърдените бюджети	ЕФРР	ИА ПО МИР МОН
Дейност 4.2. **Развитие на Националната пътна карта за научна инфраструктура и активно участие в Европейската карта за научна инфраструктура**				
4.2.1. Преглед и актуализиране на Националната пътна карта за научна инфраструктура с отчитане на националните приоритети.	2024 - 2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН
4.2.2. Изграждане, обновяване, модернизиране, поддържка и разширяване на научната инфраструктура.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН
4.2.3. Насърчаване участието на национални научни инфраструктури в европейски консорциуми за научноизследователска инфраструктура	2024-2025	-	ДБ	МОН
Дейност 4.3. **Осигуряване на ефективно функциониране и развитие на центровете за НИРД и научната инфраструктура**				
4.3.1. Усъвършенстване на процедурите по ЗОП и Правилника за приложението му, които да гарантират на научните организации успешното и облекчено изпълнение на значими национални и международни проекти.	2025	-	-	МОН, МФ
4.3.2. Свързване на регистрите на НАЦИД в областта на висшето образование и науката.	2025	В рамките на утвърдените бюджети	ЕФРР	НАЦИД, МОН

PROJECT

Дейност 4.4. **Осигуряване на съвременни условия за научни изследвания в научните организации и висшите училища в страната**				
4.4.1. Осигуряване от държавния бюджет и други източници на достъп до бази данни и научни публикации в пълен текст за учените в България с отчитане на приоритетите, интересите на научната общност и финансовите възможности.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН ВУ НО
Дейност 4.5. **Създаване на научно-иновационни комплекси като водещи научни центрове**				
4.5.1. Създаване на обединения на научни инфраструктури, част от НПКНИ, за осъществяване на съвместни дейности за изграждане поддържане и развитие на научноизследователската инфраструктура, която създава условия за извършване на научни изследвания или на иновационна дейност, включително и за изпълнението на програми по тематичните области от ИСИС.	2024 - 2025	В рамките на утвърдените бюджети	ЕФРР	МОН

Индикатор за изпълнение на политиката за развитие на научната инфраструктура	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Брой изградени инфраструктури	2	16	18	20
Брой партньорства в европейски консорциуми на ЕСФНИ	12	13	14	14

ПРОЕКТ

Политика за развитие на фундаментални научни изследвания и насърчаване на върхови научни постижения				
Специфична цел 5. **Устойчиво възстановяване на международните позиции на страната по количеството и качеството на международно видимата научна продукция до и над нивото, характерно за началото на века**				
Дейност 5.1. **Въвеждане на временна програма за насърчаване на публикуването в авторитетни международни списания с импакт фактор/ранг и повишаване на видимостта на публикуваните резултати**				
5.1.1. Ежегодно отчитане броя научни статии от страната, включени през предходната година в основна международна база данни (Web of Science или Scopus), и разпределението им по български научни институции.	постоянен	-	-	МОН, НО, ВУ
5.1.2. Стимулиране на публикационната активност на изследователския състав и повишаване броя на научните публикации в авторитетни научни списания, както и насърчаване на споделяне на научна информация в отворен читателски достъп.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН
Дейност 5.2. **Насърчаване на публикуването в международно реферирани научни списания**				
5.2.1. Отчитане на включените в системите за атестиране на показатели за рейтинга на научните списания, в които са публикувани трудовете на научна институция/отделен изследовател за предходен период.	постоянен	-	-	НО ВУ
5.2.2. Включване в системите за атестиране на показатели, отчитащи отзвука на публикувани трудовете на научна институция/отделен изследовател за предходен период.	постоянен	-	-	НО ВУ
Специфична цел 6. **Повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от национално значение**				
Дейност 6.1. **Насърчаване на създаването на научни трудове, свързани с националната идентичност и с проблеми от национално и обществено значение**				
6.1.1. Подготовка на национална програма, насочена към осигуряване на отворена наука, чрез достъп до научни публикации и научни данни, в т.ч. стимулиране изграждането на институционални хранилища (ВУ/НО) за съхранение и	2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН

ПРОЕКТ

разпространение на научноизследователски данни с отворен достъп.				
6.1.2. Създаване на информационна система за споделяне на данни с оглед насърчаване на сътрудничеството между изследователи от различни области, бизнеса и академичните среди.	2025	В рамките на утвърдените бюджети	ПНИДИИТ, ЕФРР	МОН, МИР
Дейност 6.2. **Разширяване на проектното и програмно финансиране на научните изследвания**				
6.2.1. Ежегодно провеждане на конкурси за проекти за научни изследвания с нарастващо финансиране от ФНИ.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН ФНИ
6.2.2. Увеличаване на участието в съвместно финансирани партньорства по „Хоризонт Европа“	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН ФНИ
6.2.3. Разработване и изпълнение на национални научни програми и тематични секторни програми за провеждане на научни изследвания по обществените предизвикателства в партньорство между ФНИ, ресорни министерства и ведомства, публични национални и местни структури.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН ФНИ
6.2.4. Оценка на ефекта от изпълнението на националните научни програми.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН
6.2.5. Изпълнение на механизъм за бързо възлагане и провеждане на научни изследвания в отговор на неотложно възникнали потребности и проблеми от национално или регионално значение.	постоянен	-	-	МОН БАН

Индикатор	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**

ПРОЕКТ

Позиция на България в световната класация по брой индексирани в WoS публикации	74 / 211	73 / 211	72 / 211	72/211
Процент на топ 10% статии от общия брой статии	7,89%	8,00%	8,00%	8,05%
Общ дял на публикациите на отворен достъп спрямо всички реферирани публикации на български автори (% публ. „златен модел“ съгласно данни от WoS)	35,63%	47,02%	51,20%	55,40%

ПРОЕКТ

Политика за стимулиране на приложни научни изследвания				
Специфична цел 7. **Поощряване на приложните научни изследвания и фокусирането им върху приоритетните области на ИСИС**				
Дейност 7.1. **Подобряване на нормативната база за провеждане на приложни научни изследвания**				
7.1.1. Подпомагане на съществуващите Центрове за трансфер на технологии към изследователските ВУ и БАН и пълноценното им използване, както и създаване на нови такива.	2025	В рамките на утвърдените бюджети	НПВУ	ОП ПО НО ВУ
7.1.2. Разработване и прилагане на механизъм за защита на интелектуалната собственост във всички организации, занимаващи се с НИРД, включително система за подпомагане на патентоването на приложни научни резултати.	2025	-В рамките на утвърдените бюджети	ДБ, НПВУ	МОН, ФНИ, МИР, НИФ Патентно ведомство
Дейност 7.2. **Въвеждане на специфични програми за провеждане на приложни научни изследвания**				

7.2.1. Разработване на стратегически програми за приложни научни изследвания в приоритетните области на ИСИС.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МИР, НИФ
Специфична цел 8. **Стимулиране на частните инвестиции в науката**				
Дейност 8.1. **Подобряване на нормативната база за стимулиране на частни инвестиции в научните изследвания и въвеждане на механизми за научни изследвания по проблеми на индустрията**				
8.1.1. Прилагане на процедури и механизми (напр. ваучерна система) за насърчаване провеждането на съвместни приложни научни изследвания на бизнеса и академичните среди.	2025	-	ДБ, ЕФРР	МИР
8.1.2. Въвеждане на насърчителни схеми за заетост в предприятията на млади изследователи, придобили научно-образователната степен „доктор“.	2025	-	ЕФРР	МИР
8.1.3. Създаване и развитие на модел на мрежа от изследователски ВУ в подкрепа на индустрията и обществото	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	НПВУ	МОН, ИАПО

Индикатор	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Общо разходи за НИРД като % от БВП	0,88%	0,95%	1,5%	1,8%
Финансиране на НИРД по консолидираната фискална програма като % от БВП	0,25%	0,30%	0,50%	1%
Иновационен индекс като процент от средната стойност на индекса за ЕС	41,31%	46,68%	50%	52%
Дял на цитираните публикации от общия брой публикации (Web of Science)	48.42%	50%	50%	50%

ПРОЕКТ

Политика за интеграция в Европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество				
Специфична цел 9. **Задълбочаване интегрирането на българската научна общност в Европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество (в приложение 1.1)**				
Дейност 9.1. **Пълноценно използване на възможностите на европейските програми в областта на НИРД**				
9.1.1. Насърчаване участието в органите на ЕС и ОИСР.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН, секторни министерства
9.1.2. Участие при разработването на политиките на ЕС в областта на НИРД и гарантиране на националните интереси.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН секторни министерства
9.1.3. Насърчаване участието на български колективи в проекти и програми за двустранно и многостранно сътрудничество, финансирани или съфинансирани по европейските рамкови програми - ERA-NET, КОСТ, научни мрежи, обединени изследователски центрове и др.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН ФНИ
9.1.4. Поддържане на интерактивен информационен портал, осигуряващ актуална информация и консултации при подготовка, изпълнение и отчитане на проекти по европейските рамкови програми и организиране на системата от национални контактни лица с осигурено финансиране на дейността им.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН
9.1.5. Включване на двустранното и многостранното институционално сътрудничество като критерий при институционалната акредитация и мониторинга на научните дейности на НО и ВУ	2024-2025	-	-	МОН НАОА

ПРОЕКТ

9.1.6. Разработване и изпълнение на схема за финансиране на проекти, получили „Печат за качество“ на ЕК.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ЕФРР, НПВУ	МОН ФНИ МИР
Дейност 9.2. **Разширяването на участието на българските учени и научни колективи в двустранното и международното научно сътрудничество**				
9.2.1. Пълноценно реализиране на схемите (национални и институционални) за двустранно научно-техническо сътрудничество, произтичащи от подписани двустранни спогодби. Разширяване на географския обхват и добавяне на нови дейности – нови типове проекти, двустранни семинари, програми за специализация, съвместни докторантски и постдокторантски програми и др.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН ФНИ
9.2.2. Използване на възможностите за европейски и международни програми за мобилност на учените и разширяване популяризирането на тези възможности чрез Европейската мрежа за мобилност и националния портал Euraxess.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети-	-	ВУ НО
9.2.3. Финансова подкрепа за организиране на международни научни форуми в страната.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН
9.2.4. Поддържане и разширяването на участието в международни организации в областта на НИРД.	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН
Дейност 9.3. **Въвеждане на контрол върху спазването на принципите на научната етика на основата на Европейската харта на учения и Етичния кодекс на учения**				
9.3.1. Въвеждане на изискване за наличие и спазване на принципите за Европейската харта за изследователи, Кодекса за поведение при подбор на изследователи и Етичния кодекс на учения от научните организации и висшите училища при кандидатстване за публично финансиране	2024-2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН НО ВУ

ПРОЕКТ

Дейност 9.4. **Интензифициране на връзките с българската научна диаспора**				
9.4.1. Поддържане на информационна база данни с български учени, работещи в чужбина.	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН
9.4.2. Привличане на българските учени като външни експерти при подготовка на национални и регионални стратегически документи, разработване на програми и планове за развитие, при оценяване на проекти и др.	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН
9.4.3. Регулярно организиране на специализирани научни прояви с участие на български учени от чужбина.	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	НО и ВУ
Специфична цел 10. **Значително интензифициране на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото като цяло**				
Дейност 10.1. **Засилване на връзките на науката с образованието на всички нива**				
10.1.1. Създаване и реализиране на национални и институционални програми за стимулиране популяризирането на науката и научните изследвания сред ученици и създаване на партньорства.	2025	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН ВУ НО
Дейност 10.2. **Повишаване информираността на обществото за достиженията на науката и за научните аспекти на актуални проблеми**				
10.2.1. Организиране представянето на световни научни постижения (напр. на учени, удостоени с Нобелова награда) пред ученици, студенти и пред обществото.	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	ВУ и НО
10.2.2. Популяризиране на върховите достижения на български научни организации, научни групи и учени.	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети	ДБ	МОН НО ВУ

ПРОЕКТ

Индикатор	2022	2023	2024	2025
Процент публикационна активност в международните бази данни с научни публикации в съавторство с учени от чужбина	43,97%	44,49%	44,70%	45,00%
Привлечени средства по рамковата програма на ЕС, на година, в евро на глава от населението	8,76%	9%	9,5%	10%
Брой изпълнявани двустранни проекти	50	55	60	65

ПРОЕКТ